

STUDENTOMBUDETS ÅRSRAPPORT 2024

UNIVERSITETET I BERGEN VED STUDENTOMBUDENE
HANNE WINTHER MARTINUSEN OG KARSTEN OLAV AARESTRUP

FORORD	3
OM STUDENTOMBUDET	4
STUDENTOMBUDSORDNINGEN	4
STUDENTOMBUDETS ARBEID I 2024	5
VEILEDNING OG OPPFØLGNING	5
DELTAKELSE I FORMELLE FORA VED UIB	5
INFORMASJONS- OG PRESENTASJONSVIRKSOMHET	5
STUDENTOMBUDENES NETTVERK	6
OVERSIKT OVER OMBUDETS AKTIVITET I 2024	6
HENVENDELSER OG STATISTIKK	8
OM HENVENDELSER OG STATISTIKK FOR 2024	8
HENVENDELSER TIL STUDENTOMBUDET ÅR FOR ÅR	9
HENVENDELSER SORTERT ETTER FAKULTET	9
ANTALL HENVENDELSER SORTERT ETTER FAKULTET	10
HENVENDELSER SORTERT ETTER KATEGORI	11
SEKTORDIAGRAM MED HENVENDELSER ETTER KATEGORI	11
INNSPILL TIL UIB	12
REFLEKSJONER OG INNSPILL TIL UIB	12
KONTORSITUASJONEN TIL STUDENTOMBUDET	12
KORT OM DAGENS KONTORSITUASJON	12
VIKTIGHETEN AV LOKASJON	12
NÅVÆRENDE TILTAK	13
PRESSERENDE BEHOV	13
LOVPÅLAGT TILBUD	13
UIBS MANGFOLDSPROSJEKT	13
MØTER MELLOM UIB OG STUDENTER	14
KRAV TIL MØTEINNKALLINGER	14
MINSTEKRAV TIL INFORMASJON I MØTEINNKALLING	14
DISIPLINÆR-, VARSLINGS- OG SKIKKETHETSAKER	15
RIMELIG TID TIL MØTEFORBEREDELSE	15
MØTEGJENNOMFØRING	15
SI FRA-SAKER	16
TILSTREKKELIG KUNNSKAP OG KOMPETANSE	17

UIB PLIKTER Å IVARETA LÆRINGSMILJØET TIL ALLE INVOLVERTE.....	17
UTREDE ØKT BRUK AV DIALOGPROSESSER	17
VERDIEN AV Å SI UNNSKYLD.....	18
PRAKSISGJENNOMFØRING	18
STUDENTER I PRAKSIS HAR BEHOV FOR GOD VEILEDNING	18
HVORDAN IVARETA STUDENTENES RETTSSIKKERHET I PRAKSIS?	18
SKIKKETHETSSAKER.....	19
ØKNING I ANDELEN HENVENDELSER OM SKIKKETHET	19
BEHOV FOR JEVLIG INFORMASJON OM SKIKKETHETSVURDERING	19
BEHOV FOR GOD INFORMASJON TIL STUDENTER SOM VURDERER Å MELDE TVIL OM EN MEDSTUDENT	20
UTFORMING AV TVILSMELDINGER.....	20
PROSESSEN I SKIKKETHETSSAKER.....	21
SAKSBEHANDLING VED UIB	22
LANG SAKSBEHANDLINGSTID	22
VIKTIGHETEN AV JURIDISK KOMPETANSE I SAKSBEHANDLING	22
BEGRUNNELSE OG KLAGE PÅ KARAKTER	23
BEGRUNNELSE	23
RISIKO VED Å KLAGE PÅ KARAKTER.....	23
SENSUR OG KLAGEKOMMISJON – KARAKTERAVVIK PÅ TO KARAKTERER ELLER MER	24

FORORD

I 2024 var det 10 år siden studentombudsordningen ved UiB ble vedtatt i universitetsstyrets møte den 28. mai 2014. I forbindelse med 10-årsjubileumet for vedtakelsen av ombudsordningen er det ekstra gledelig at UiB vedtok å utvide ombudsordningen med et helt årsverk, og fra semesterstart høsten 2024 tiltrådte nytt studentombud Hanne Winther Martinusen.

Styrkingen av ombudsordningen har bidratt til å sikre en mer robust ombudstjeneste, både gjennom å styrke arbeidsmiljøet og det faglige miljøet. I tillegg til å være jurist har Martinusen solid konflikthåndtering og -meglingskompetanse. Denne kompetansen er verdifull for både ansatte og studenter.

I årsrapporten ønsker vi å gi et innblikk i studentombudets virksomhet, med en fremstilling av antall og type henvendelser til studentombudet i løpet av 2024. Videre inneholder rapporten en beskrivelse av ombudets arbeidsmetodikk og øvrig arbeid. Rapporten avsluttes med ombudets refleksjoner og innspill til UiB basert på vårt arbeid i 2024.

Studentombudene ved UiB har gjennom året også vært engasjert som ombud ved Norges handelshøyskole (NHH) og Bergen Arkitekthøyskole (BAS). Høsten 2024 ble det inngått en avtale mellom UiB og Fagskulen i Vestland om kjøp av studentombudstjenester.

I perioden fra 1. januar til 31. desember 2024 har studentombudet mottatt og fulgt opp 219 henvendelser fra studenter ved Universitet i Bergen (UiB), 97 henvendelser fra studenter ved Norges handelshøyskole (NHH) og 3 saker fra studenter ved Bergen arkitekthøgskole (BAS). I tillegg har vi kommet i gang med et samarbeid med Fagskulen Vestland.

Det overordna inntrykket er at det er godt å være student ved UiB. Samtidig er det viktig å fremheve at mange av studentene som oppsøker studentombudet rapporterer om utfordringer ved sitt studie og/eller læringsmiljø.

I denne årsrapporten retter vi et særskilt fokus på ombudets kontorfasiliteter, UiBs mangfoldsprosjekt, krav til møtegjennomføring, behandling av Si fra-saker, gjennomføring av praksis, skikkethetssaker, saksbehandling ved UiB, samt begrunnelse og sensur.

Som studentombud er vi glad for at UiB ser nytteverdien av å inkludere ombudet i arbeidet med kvalitet og forbedring. Vi vil takke studenter, ansatte, studenttillitsvalgte og ombudskolleger for et godt samarbeid og gode diskusjoner gjennom året som har gått.

Bergen, 24. februar 2025

Hanne Winther Martinusen og Karsten Olav Aarestrup

Studentombud

OM STUDENTOMBUDET

Studentombudsordningen

Studentombudet utfører sitt arbeid med utgangspunkt i universitets- og høyskoleloven (uhl.) [§ 10-8](#) og [mandatet](#) som universitetsstyret ved UiB har fastsatt. Det er lovfestet at studentombudet ikke kan instrueres i sitt virke, og at ombudet er en uavhengig bistandstjeneste ved UiB.

Studentombudets uavhengighet kommer til syne organisatorisk ved at ombudet er plassert under HR-avdelingen ved UiB. Dermed har studentombudet en uavhengig stilling i forhold til UiBs organisasjon, herunder samtlige fakulteter og institutter.

Studentombudet saksbehandler ikke saker og er heller ikke en partsrepresentant for studenter i enkeltsaker.

Det er et grunnleggende prinsipp at studentombudet skal fungere på en måte som ikke fratrukker andre ansvar og arbeidsoppgaver. Studentombudet skal være et supplement til øvrige systemer og rutiner for veiledning og oppfølging.

Studentombudets viktigste funksjon er å bidra til at studentenes rettssikkerhet blir ivaretatt, ved å gi studenter veiledning i saker knyttet til deres studiesituasjon, samt arbeide for at studenter ikke skal utsettes for urett.

Studentombudet er et gratis lavterskeltilbud, og det er helt uforpliktende for studenter å ta kontakt.

Studentombudet har som formål å bidra til rettferdighet, men ikke fordel, for studenter som tar kontakt. Målet er å sette studenter som tar kontakt med studentombudet i stand til å ivareta sine interesser på en god og forsvarlig måte. Bistand kan innebære oppfølging overfor fakulteter eller institutter dersom det er behov for rettighetsavklaring eller det avdekkes saksbehandlingsfeil.

En naturlig følge av ombudets arbeidsmetodikk og taushetsplikt er at ombudet ikke engasjerer seg mer i enkeltsaker enn den enkelte student selv ønsker.

Studentombudet kan likevel få informasjon om feil via enkeltsaker, og på bakgrunn av dette velge å ta opp saker på eget initiativ ovenfor fakulteter og institutter. Saker som ombudet tar opp på eget initiativ kan eksempelvis omhandle saksbehandlingsfeil, svakheter i rutiner, mangel på rutiner eller regler, manglende samsvar mellom lokale og sentrale regler, samt systemfeil.

Også ansatte kan konfidensielt ta kontakt med studentombudet om kritikkverdige forhold som gjelder studentene sin studiesituasjon, for veiledning om studentenes rettigheter og for veiledning om relevante regelverk i saksbehandlingen.

Studentombudets arbeid i 2024

Studentombudet har i 2024 mottatt 219 henvendelser fra UiBs studenter. Arbeidet som studentombud er allsidig og omfatter blant annet rådgivning og veiledning av studenter, påse at saker behandles forsvarlig, deltakelse på kurs og konferanser, foredragsvirksomhet, møter og besøk til aktuelle institusjoner ved UiB.

Veiledning og oppfølging

Som tidligere år har ombudets prioriterte arbeid i rapportperioden vært veiledning og oppfølging av studenter.

Studentombudet mottar henvendelser fra studenter, og avgjør om henvendelsen eller forespørselen er innenfor ordningen. Dersom henvendelsen ikke er innenfor ordningen, vil vedkommende student få hjelp til å finne veien videre til rett sted.

Studenter henvender seg til ombudet via telefon, tekstmelding, besøk på kontoret eller e-post. En stor andel studenter som tok kontakt med ombudet i 2024 ønsket en uavhengig person å diskutere sin sak eller opplevelse med.

I ombudets håndtering av henvendelser er det stor variasjon i hva som blir gjort, og hvor mye studentombudet involveres. Noen studenter ønsker at studentombudet blir med som en observatør og støttespiller i møte med institusjonen, mens andre foretrekker å rådføre seg med ombudet uten at dette blir tatt opp i studentens møte med universitetet. Flere studenter tar også kontakt med ombudet for gjennomlesning av skriftlige tilbakemeldinger eller klager.

Deltakelse i formelle fora ved UiB

Studentombudet er fast observatør i Arbeidsmiljøutvalget (AMU) og Læringsmiljøutvalget (LMU) med talerett. Ombudet har deltatt på alle utvalgsmøter som ikke har kommet i konflikt med studentrelatert bistand.

Studentombudet er av den oppfatning at ombudets tilstedeværelse i disse utvalgene ved UiB er til stor nytte for vårt arbeid, og bidrar til at ombudet kontinuerlig kan gi inngi våre synspunkter og tilbakemeldinger til enten pågående saker eller saker som skal iverksettes for å sikre et forsvarlig lærings og arbeidsmiljø ved UiB.

Informasjons- og presentasjonsvirksomhet

Studentombudet skal i tråd med sitt mandat informere om sin funksjon til UiBs studenter og bidra til å gi nødvendig opplæring til studentrepresentanter og tillitsvalgte om studentenes rettigheter og plikter. For å sikre at studentombudet er kjent for flest mulig studenter er det også en forutsetning at UiBs ansatte har god kjennskap til ombudets funksjon og rolle.

Ombudet er glad for alle invitasjoner vi har fått til å presentere ombudsordningen, og alle innlegg vi har fått holde for studentrepresentanter og tillitsvalgte og ansatte ved UiB i 2024.

Studentombudet har fått tilbakemeldinger om at Instagram er den best egnede plattformen for å nå den store studentmassen og informere om ombudsordningen. Ombudet har derfor i 2024 aktivt promotert ordningen på ulike Instagram-kontoer med tilknytning til UiB, og særlig fått gode tilbakemeldinger på våre Instagram takeovers ved ulike fakulteter på UiB. I tillegg er det publisert informasjon om ombudsordningen på flere digitale informasjonsskjermer ved UiB.

Studentombudenes nettverk

Studentombudet er del av et nasjonalt, skandinavisk og europeisk nettverk for studentombud. Gjennom deltakelse i ombudsnettverkene har vi hatt gode faglige diskusjoner, god dialog og verdifull erfaringsutveksling. Dette bidrar til å styrke ombudets kompetanse og kvalitet på ombudstjenesten til studentene ved UiB.

Det nasjonale nettverket for studentombud i Norge avholder jevnlig nettverkssamlinger med faglig innhold både digitalt og fysisk.

Oversikt over ombudets aktivitet i 2024

Nedenfor følger en kronologisk oversikt over noen av de innlegg, møter, kurs og konferanser studentombudet ved UiB har holdt og deltatt på i 2024.

Januar 2024

- Møte med Studentparlamentets Arbeidsutvalg (SPAU)
- Nettverksmøte studentombudene i Vest
- LMU 31. januar

Februar 2024

- Møte med SPAU
- Møte med PwC i forbindelse med revisjon av universell utforming av IKT ved UIB

Mars 2024

- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Innlegg på Det medisinske fakultets halvårlege studieseminar

April 2024

- Presentasjon av årsrapport for Utdanningsutvalget
- AMU 4. april
- Innlegg – Arbeidsgruppen for god psykisk helse ved KMD
- Nasjonal studentombudskonferanse i Trondheim
- Fremleggelse av årsrapport for Studentparlamentet
- Innlegg på KUSK-seminar om saksbehandling

Mai 2024

- Innlegg for studieadministrasjonen ved Det humanistiske fakultet
- LMU 29. mai
- Digitalt nasjonalt nettverksmøte for studentombud

Juni 2024

- Nettverksmøte studentombudene i vest
- AMU 20. juni
- Innlegg på nettverkssamling for Hovedverneombudene

August 2024

- Presentasjon på Introdagen for nye studenter ved UiB
- Tilstedeværelse på velkomstsereoni for nye studenter ved UiB
- Martinusen deltok på Masterclass i mekling¹ i regi av JUS²
- Martinusen deltok på [Meklingskonferansen 2024](#)
- Aarestrup gjennomførte "[The 4-day Negotiation Workshop](#)" i regi av JUS
- Introduksjon av nytt studentombud for SPAU

September 2024

- Deltakelse i STALF – presentasjon av nytt studentombud
- Nettverksmøte for studentombudene i vest
- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Innlegg for studienettverket på Det humanistiske fakultet
- Deltakelse på KUSK-treff om ny universitets- og høyskolelov
- Tillittvalgtopplæring for Medisinsk studentutvalg
- Innlegg for Fagutvalgene ved LLE³
- Deltakelse på KUSK-kurs om universell utforming av læringsmiljø
- LMU 26. september

Oktober 2024

- Deltok på stand ifm. Verdensdagen for psykisk helse på Studentsenteret
- Skandinavisk studentombudskonferanse 2024 i Stockholm
- Innlegg for Juridisk nettverk ved UiB om studentombudet og vårt arbeid
- Presentasjon av studentombudene for Studentparlamentet ved UiB
- Innlegg for Lektorsenteret ved UiB

November 2024

- Deltakelse på KUSK-treff om studenter på autismespekteret
- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Deltakelse på KUSK-seminar om saksbehandling
- Faglunsj med Bedriftshelsetjenesten og Hovedverneombud
- Innlegg på fagdag for mentorordningen og programstyret til utøvende musikk ved Griegakademiet
- Martinusen gjennomførte [Meklingsakademiet](#) i regi av Advokatforeningen og JUS
- LMU 27. november

¹ Temaet var Fastlåste meklinger – verktøy og teknikker»

² Juristenes utdanningssenter, www.jus.no

³ LLE: Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Desember 2024

- Observatør ved gjennomføring av OSCE-eksamen MED12
- Årlig fellesmøte mellom AMU og LMU
- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Innlegg for Studentutvalgsforum, et forum for ledere og nest-ledere av studentutvalgene ved UiB

HENVENDELSER OG STATISTIKK

Om henvendelser og statistikk for 2024

Dette kapittelet inneholder statistikk og oversikt over henvendelser studentombudet har mottatt i perioden fra 01.01.24 til og med 31.12.24. I statistikken har vi tallfestet henvendelser som har ledet til veiledning og oppfølging fra studentombudet.

Henvendelser som gjelder informasjon om ombudsordningen, faller utenfor ombudets mandat eller som er sendt feil, er ikke tatt med i beregningen av antall henvendelser. Det samme gjelder spørsmål som stilles i forbindelse med opplæring, kurs, informasjonsarbeid eller lignende.

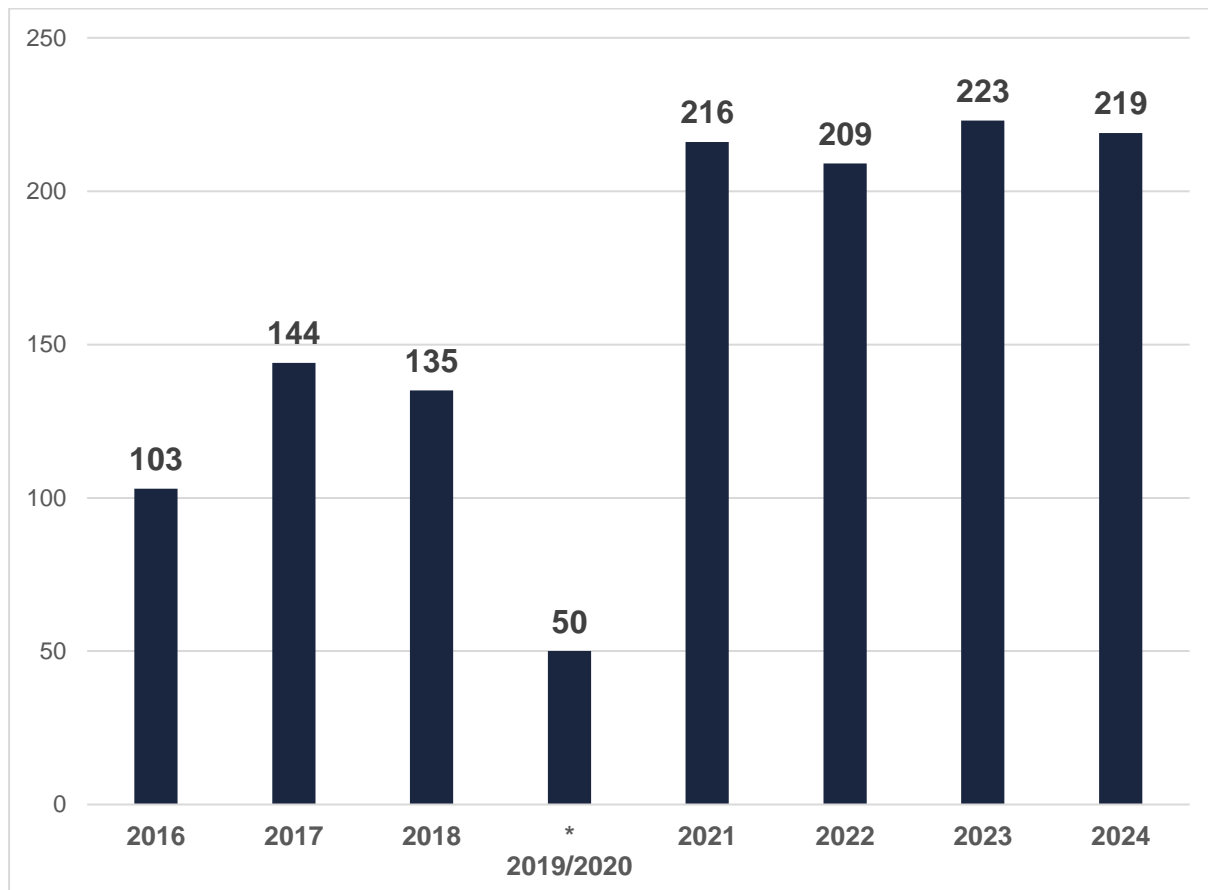
Det vil bli redegjort for hvordan henvendelsene fordeler seg år for år, fra fakultet til fakultet og hvilke kategorier henvendelsene faller innenfor. Henvendelsene er ikke fordelt instituttvis eller per studieprogram av hensyn til personvern.

Studentombudet ser det nødvendig å presisere at statistikken er en redegjørelse av mottatte henvendelser. Det er ikke hensiktsmessig eller mulig å trekke noen konklusjon om den helhetlige tilstanden ved UiB eller på de ulike fakultetene med bakgrunn i statistikken som presenteres. Imidlertid kan statistikken ha verdi som et supplement til overordnede undersøkelser. Gjentakende tilbakemeldinger fra studenter på samme fakultet, eventuelt institutt eller studieprogram adresseres særskilt.

Det er stor variasjon kompleksitet og omfang knyttet til den enkelte henvendelse. Noen henvendelser kan løses gjennom en samtale, mens andre krever jevnlig oppfølging over flere uker og måneder.

Henvendelser til studentombudet år for år

Det er mottatt et stabilt antall henvendelser i 2024, sammenlignet med året før.

Figur 1. Figuren viser et stolpediagram med oversikt over antall henvendelser studentombudet har mottatt fordelt per år: 2016 (103), 2017 (144), 2018 (135), *skoleåret 2019/2020 (50), 2021 (216), 2022 (209), 2023 (223) og 2024 (219). *Tallmaterialet for 2019 og 2020 gir ikke et fullstendig bilde over antallet henvendelser grunnet ulik statistikkføring og overlappingsperiode med ulike studentombud.

Henvendelser sortert etter fakultet

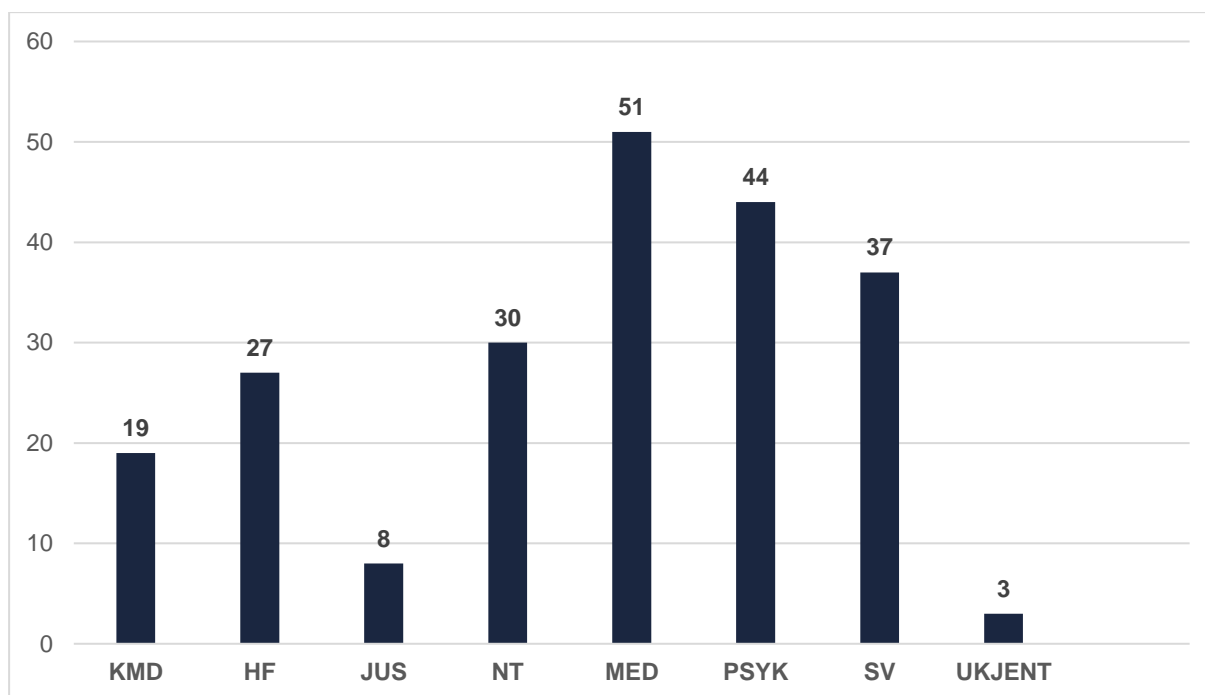
Det er registrert saker fra studenter ved alle fakultetene i perioden det rapporteres for.

Studenter som tar kontakt med oss oppgir som hovedregel fakultetstilhørighet. Dersom studenten hører til flere fakulteter, føres henvendelsen til fakultetet saken knytter seg til

For å ivareta studentens anonymitet, og for å gjøre kontakten med ombudet enkel og ubyråkratisk, krever ikke ombudet at studentene opplyser om fakultetstilhørighet. Derfor er ikke alltid fakultetstilhørigheten kjent.

Registrerte studenter ved UiBs fakulteter høsten 2024

Fakultetsnavn	Antall studenter totalt
Fakultet for kunst, musikk og design (KMD)	675
Det humanistiske fakultet (HF)	3745
Det juridiske fakultet (JUS)	2395
Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT)	3830
Det medisinske fakultet (MED)	2315
Det psykologiske fakultet (PSYK)	2550
Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)	4835
Sentraladministrasjonen	105
Sum	20450

Figur 2. Tabell over antall registrerte studenter ved UiBs fakulteter høstsemesteret 2024.⁴**Antall henvendelser sortert etter fakultet****Figur 3.** Figuren viser et stolpediagram med oversikt over antall henvendelser studentombudet har mottatt fordelt per fakultet i 2023: KMD (19), HF (27), JUS (8), NT (30), MED (51), PSYK (44), SV (37) og UKJENT (3).⁴ [Database for statistikk om høyere utdanning - DBH](#)

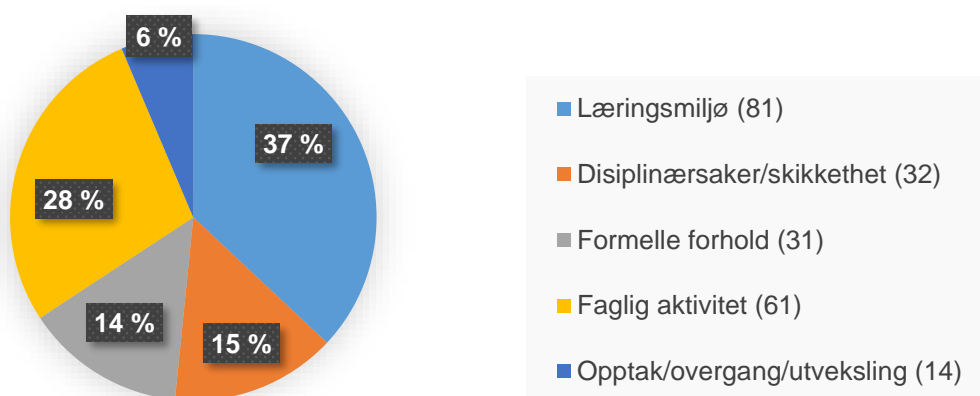
Henvendelser sortert etter kategori

Henvendelser til studentombudet blir plassert i én hovedkategori. Hver hovedkategori har underkategorier. Selv om en henvendelse ofte kan plasseres i flere kategorier, gjør studentombudet en vurdering av hva som er hovedinnholdet i henvendelsen og plasserer den i en av de følgende kategoriene.

I noen få saker har det vært hensiktsmessig å registrere en henvendelse som to henvendelser. Årsaken til dette er at studenten presenterer to helt forskjellige problemstillinger som ikke har sammenheng med hverandre.

Hovedkategori	Tilhørende underkategori
Læringsmiljø	Adferd/ opptreden, fysisk læringsmiljø, tilrettelegging og psykisk/ psykososialt læringsmiljø
Disiplinærsaker/ skikkethet	Mistanke om fusk, skikkethetsvurdering, merknad på politiattest og andre saker om med mulig utestengelse/ bortvisning
Formelle forhold	Studieprogresjon, permisjon, dispensasjoner fra antall eksamensforsøk, semesterregistrering, semesteravgift, personvern, vitnemål og andre bekræftelser
Faglig aktivitet	Undervisning, pensum, eksamen, inkludert adgang, gjennomføring, begrunnelse, sensur og klagesensur, veiledning
Opptak/ overgang/ utveksling	Masteropptak, overgang til ny studieordning, utveksling, opprykk/ fritak fra/ innpassing av emner, andre opptak
Utenfor ordningen	Husleierett, arbeidsrett, samboer/ ekteskapsrett, lånekassen, forbrukerkjøp, annet

Sektordiagram med henvendelser etter kategori

Figur 4. Figuren viser et sektordiagram med en prosentvis fremstilling av saker fordelt på følgende ulike kategorier: Læringsmiljø (81 saker/ 34%), Disiplinærsaker/skikkethet (32 saker/ 13%), Formelle forhold (31 saker/ 13 %), Faglig aktivitet (61 saker/ 25%) og Opptak, overgang, utveksling (14 saker/ 6%)

INNSPILL TIL UIB

Refleksjoner og innspill til UiB

I rapporten for 2023 ble det vist til eksempler og anbefalinger knyttet til følgende tematikk:

- Sammensatte utfordringer som påvirker studiesituasjon og læringsmiljø
- Effektivt, god og korrekt studieveiledning og rådgivning
- Akademisk redelighet fra ansatte overfor studenter – studenters og ansattes rettigheter til egne vitenskapelige, litterære og kunstneriske verk

Tematikk som er adressert i tidligere årsrapporter er fremdeles relevant. Studentombudet sin oppfatning er at løpende innspill og innspill i årsrapporter tas på alvor og følges opp, samt at UiB jobber systematisk med kvalitet og forbedring.

I denne årsrapporten ønsker vi med utgangspunkt i vårt arbeid i 2024 å rette et særskilt fokus på ombudets kontorfasiliteter, UiBs mangfoldsprosjekt, krav til møtegjennomføring, behandling av Si fra-saker, gjennomføring av praksis, skikkethetsaker, saksbehandling ved UiB, samt begrunnelse og sensur.

Kontorsituasjonen til studentombudet

Kort om dagens kontorsituasjon

Studentombudet har det siste halve året uttrykt en bekymring for nåværende kontorsituasjon på Studentsenteret. Kontorfasilitetene er per i dag ikke velfungerende for to ombud og hemmer effektiviteten. Kontoret vi disponerer i dag er lite, og det ikke er mulig å gjennomføre veiledninger mens den andre jobber.

I forbindelse med utvidelsen med ett ekstra årsverk ble ombudet tilbudt to kontorer i Christies gate 18. Studentombudet er av den oppfatning at det tilbudte lokale ikke er egnet for formålet ut fra ombudets rolle og mandat, og har meldt dette tilbake til UiB.

Vi er av den oppfatning at dagens kontorfasiliteter verken tilfredsstillende kravene til et godt fysisk arbeidsmiljø eller imøtekommer de krav som stilles til ombudets tjenestetilbud.

Viktigheten av lokasjon

Studentombudet betjener godt over 25000 studenter fordelt på UiB, NHH, BAS og Fagskolen i Vestland.

Ombudet har årlig et tresifret antall studenter inne til veiledning. Enkel og anonym tilkomst for alle er vesentlig for vårt veiledningstilbud.

Vi anser Studentsenteret som den beste lokasjonen for ombudet, og flere sentrale aktører ved UiB, inkludert studentdemokratiet deler denne oppfatningen.

Nåværende tiltak

Ombudet forstår det slik at det jobbes aktivt med å finne nye egnede lokaler for studentombudet på Studentsenteret, noe ombudet er takknemlig for.

Presserende behov

Ombudet understreker at behovet for nye kontorfasiliteter på Studentsenteret er prekært, og anmoder sterkt om at dette er på plass innen studiestart 2025.

Lovpålagt tilbud

Ombudet finner i denne sammenheng grunn til å minne om at studentombudsordningen er et lovpålagt tilbud på lik linje med verneombudsordningen.

Studentombudet håper at UiB, i arbeidet med nye kontorfasiliteter, vil vektlegge å tilby fasiliteter som er tilpasset ombudets rolle og mandat, og som ikke skiller seg vesentlig fra hovedverneombudets fasiliteter.

UiBs mangfoldsprosjekt

Studentombudet forstår det slik at prosjektet «Mangfoldig UiB – ingen utenfor» i utgangspunktet et treårig prosjekt og at det per nå er midler i mangfoldsprosjektet til å opprettholde aktivitetsnivået ut 2025.⁵ Ombudet følger prosjektet med stor interesse.

Studentombudet har i 2024 har hatt flere møter med mangfold og fadderkoordinatorene ved UiB, og hatt stor nytte av deres kompetanse i vårt arbeid.

Ombudet oppfordrer til at dette arbeidet forsterkes, og aktivt arbeides for at det etter prosjektperioden omsettes til en permanent ressurs ved UiB. Etter vårt syn vil behovet for solid og oppdatert mangfoldskompetanse i årene fremover.

Saker og problemstillinger ombudet har vært påkoblet siste året tilsier at det er behov for en kontinuerlig kompetanseheving og utvikling blant både faglige og administrativt ansatte.

⁵ Sak 36/24 Orientering og status i prosjektet «Mangfoldig UiB – ingen utenfor» (LMU 22.10.24) og Sak 1/25 Presentasjon av mangfoldsundersøkelser, og nye mangfolds- og fadderkoordinatorer (LMU 12.02.25)

Ved å gjøre prosjektarbeidet til en permanent ressurs ved UiB, muliggjør det et langsiktig og systematisk mangfoldsarbeid. Særlig ser ombudet et behov for utvikling av ulike kurs og en årlig mangfoldsdag for å styrke ansatte og studenters mangfoldskompetanse. Dette vil bidra til kontinuerlige faglig påfyll, rekruttering av studenter og ansatte i et mangfoldsperspektiv, og fremme et mangfoldig miljø ved UiB.

Vi oppfordrer også sterkt at «Språkkafé» og studiestasjon blir permanente tilbud, spesielt fordi mange studenter med annet morsmål enn norsk rapporterer at de har et behov for støtte for å lære akademisk norsk. Språkutfordringer alene gir ikke rett til tilrettelegging etter [uhl. § 10-5](#).

Møter mellom UiB og studenter

I møter mellom UiB og en student er det en naturlig maktubalanse. Ombudet vil i det følgende gi noen innspill til hvilke tiltak vi mener vil være med å sikre studenters rettsikkerhet i møter med UiB.

Krav til møteinnkallinger

I studentombudets [årsrapport for 2022](#) ble utforming av innkalling til møter mellom UiB og student særlig adressert.

Studentombudet har gjennom 2024 blitt kontaktet av studenter som er innkalt til møter med UiB uten at det tydeliggjøres i innkallingen hva som er bakgrunnen for, formålet med møtet og/eller informert om muligheten til å ta med en støtteperson i møtet.

Dette anser vi som svært uheldig med hensyn til studentenes rettsikkerhet. Ombudet er blitt kjent med dette ved at studentene selv har klart å finne veien til oss, og er i lys av dette bekymret for det reelle omfanget av møter som kan ha blitt gjennomført uten at studenter har fått denne vesentlige informasjonen

Studentombudet finner på denne bakgrunn grunn til å minne om at det av hensyn til studentene sin rettssikkerhet bør fremkomme et visst minimum av informasjon i en møteinnkalling.

Minstekrav til informasjon i møteinnkalling

Møteinnkallinger bør som et minimum inneholde informasjon om:

- Tid og sted
- Bakgrunnen og formålet med møtet
- Møtedeltakere og eventuelt rolle
- Muligheten til å ha med seg en støtteperson i møtet

Det bør også informeres om studenten er pliktig å stille i møtet og/eller om det kan få konsekvenser å ikke stille i møtet.

Disiplinær-, varslings- og skikkethetsaker⁶

Vår erfaring er at mange studenter som blir innkalt til møter, enten i saker som kan lede til en disiplinærreaksjon eller hvor det er aktuelt å melde tvil om deres skikkethet, opplever saken som belastende. Mange studenter forteller ombudet at de snakker med få eller ingen om prosessen de er i, og at studentombudet i en del tilfeller er de eneste som kjenner til saken ut over fakultetet/fagmiljøet som er ansvarlig for saksbehandlingen.

Ombudet mener derfor at studenter bør oppfordres til å involvere en støtteperson i prosessen, samt benytte seg av muligheten for å ha med seg en støtteperson dersom det er ønskelig.

Videre er ombudet opptatt av at det særlig i denne typen saker informeres om studentombudet. Vi ønsker at det i innkallingen opplyses om at studentombudet er en uavhengig instans som har taushetsplikt, at vi gir råd og juridisk veiledning til studenter i denne typen saker, og kan delta som en støtteperson med taushetsplikt i møtet dersom studenten ønsker det.

Rimelig tid til møteforberedelser

Ombudet minner om at innkallinger til et møte bør sikre at studenten får tilstrekkelig tid til å forberede seg. Ombudets erfaring er at møter sjelden blir gode hvis studenten ikke vet hvorfor de er innkalt og/eller føler seg overrumplet i møtet.

Møtegjennomføring

Det kontradiktoriske prinsipp må være styrende

Studentombudet mener at ett av de mest sentrale rettssikkerhetsprinsippene som må ivaretas i all saksbehandling, er retten til kontradiksjon. I tillegg til at det har en egenverdi at alle involverte blir hørt og får imøtegått opplysninger om seg selv eller som påvirker dem på annen måte, vil kontradiksjon bidra til at saken blir mest mulig opplyst, og dermed sikre et bedre beslutningsgrunnlag for dem som behandler saken ved UiB.

Antall møtedeltakere fra UiB

Studentombudet erfarer at UiB ofte stiller med to eller flere representanter i møter med studenter. Det kan trolig være flere gode grunner til dette. Likevel mener ombudet at det bør bli en større bevissthet omkring antallet møtedeltakere, gitt den naturlige maktubalansen det er i denne typen møter.

Saksansvarlig bør senest på møteinnkallingstidspunktet vurdere om antallet møtedeltakere fra UiB kan bidra til at møtegjennomføringen blir mer tyngende enn den trenger å være. Videre er det viktig med et kritisk blikk på hvor mange deltakere som reelt trenger å delta.

⁶ Per i dag får studenter som innkalles til en vurderingssamtale hos skikkethetsansvarlig ved UiB informasjon om at de har rett til å ta med seg en støtteperson, men ikke nødvendigvis ved innkalling til møte lokalt på fakultet og veileder.

Upartisk fremtoning og spørsmålsstilling

Det er viktig at UiBs representanter i møte med student opptrer upartisk og respektfullt.

I korte trekk betyr upartiskhet at den eller de som skal behandle saken ikke på forhånd tar parti eller standpunkt i saken og etterstreber å vurdere saken saklig, objektivt og rettfærdig. Forutinntatte holdninger kan påvirke møtes retning negativt.

Det bør tilstrebes å lytte aktivt og stille åpne spørsmål for å gi studenten mulighet til å uttrykke seg fritt og utdype sitt standpunkt i saken. Ledende og ladde spørsmål må unngås, da det fort svekker tillitten til at saksbehandler/UiB vil behandle saken på en upartisk måte.

Referatføring og utsendelse av referat

Formålet med et referat er at det skal være tidsnært. Ideelt sett burde referatet skrives, gjennomleses og godkjennes i møtet. Dette er ikke alltid praktisk gjennomføre. Likevel mener ombudet at det av hensyn til etterprøvnbarhet, bør prioriteres å raskt få ferdigstilt og oversendt referatet til godkjenning. Det er vanskelig å ivareta egne interesser om referatet blir oversendt og skal gjennomgås lang tid etter møtet.

Særlig i disiplinær- og skikkethetsaker mener ombudet at hensynet til kontradiksjon og prosessrettfærdighet tilsier at saken ikke bør oversendes til klagenemnden eller skikkethetsansvarlig før studenten har fått mulighet til å kommentere referatet.

Si fra-saker

I 2024 har studentombudet veiledet og fulgt opp en rekke studenter som har vært involvert i en Si fra-sak. Det gjelder både studenter som har sagt ifra eller som det er sagt fra om.

Si fra-saker varierer i kompleksitet og alvorlighetsgrad. Håndteringen av denne typen saker oppleves ofte som en krevende prosess for alle involverte. Både for den som sier ifra, den som mottar og skal behandle saken, og den som er gjenstand for kritikk. En pågående sak kan også oppleves belastende for et helt læringsmiljø.

Basert på våre erfaringer fra 2024 har vi følgende overordnede innspill til UiBs håndtering av Si fra-saker:

Tilstrekkelig kunnskap og kompetanse

Ombudet er av den oppfatning at nøye etterlevelse av gjeldende rutiner for behandling av Si fra-saker⁷ vil være med å motvirke at det særlig i saker av en viss alvorlighetsgrad handles i affekt, og som kan føre til en eskalering av en allerede krevende sak.

Selv om sakens karakter tilsier en effektiv behandling, er studentombudet likevel av den oppfatning at behovet for en effektiv saksavvikling ikke kan gå på akkord med grunnleggende krav til forsvarlig saksbehandling.

Studentombudet har det siste året erfart at manglende etterlevelse av rutinene har ledet til følgefeil i saksbehandlingen som har medført alvorlige konsekvenser for de involverte studentenes rettsikkerhet.

Det er derfor avgjørende å sikre at ansatte som håndterer saker med påstand om «kritikkverdige forhold» etter uhl. [§ 10-4](#), har nødvendig opplæring og er godt kjent med rutinene for behandling av denne typen saker.

UiB plikter å ivareta læringsmiljøet til alle involverte

UiBs rutine for behandling av Si fra-saker fra studenter, bygger på fire helt grunnleggende saksbehandlingsprinsipper⁸; konfidensialitet, habilitet, kontradiksjon og hensynet til de involverte.

Hensynet til de involverte innebærer at UiB i tillegg til å ha en aktivitetsplikt i disse sakene, også har en omsorgsplikt. UiB skal ivareta samtlige som er involvert i en Si fra-sak, også omvarslet student. Prosessen skal være nøktern, ryddig og respektfull overfor alle involverte.

Konkret betyr omsorgsplikten at UiB plikter å sørge for at alle involverte studenter har et forsvarlig læringsmiljø, jf. uhl. [§ 10-1](#). Kravet til forsvarlig læringsmiljø gjelder både mens behandlingen av Si fra-saker pågår, og etter avsluttet sak.

Utrede økt bruk av dialogprosesser

Studentombudet er av den oppfatning at bruk av mekling eller tilrettelagte dialogmøter mellom involverte parter bør utredes nærmere, både som et tilbud til parter i løpet av saksbehandlingsprosessen og som et tiltak som kan munne ut av saksbehandlingen dersom partene ønsker det.

Mekling og tilrettelagte dialogmøter er effektive konfliktløsningsverktøy med hensikt å fremme forståelse mellom parter. Slike møter gir partene mulighet til å uttrykke sine synspunkter og

⁷ Det vises her til rutiner for behandling av Si fra-saker fra studenter ved UiB slik de er beskrevet i Modul 1 i kursrekken for behandling av Si-fra saker fra studenter «Grunnleggende om håndtering av Si fra-saker fra studenter ved UiB». Kurset er et e-læringskurs på Mitt UiB.

⁸ Det vises også til [forvaltningsloven \(fvl.\) § 6](#) (habilitet), fvl. [§ 13](#) (taushetsplikt), fvl. [§§ 18 og 19](#) (innsyn), fvl. [§§ 16 og 17](#) (kontradiksjon)

følelser i en trygg og strukturert setting, noe som kan bidra til å finne felles løsninger basert på partenes behov og ønsker og redusere konfliktnivået også fremover.

Verdien av å si unnskyld

Studentombudet vil minne om at et av de kraftigste virkemiddele Uib har til rådighet når eventuelle feil er blitt gjort, er å ta et tydelig ansvar og erkjenne at feil har skjedd. Videre kan det gjerne avholdes et møte med den/de som er berørt og beklage for feil som er blitt gjort, samt gå i dialog om hvordan tillitt kan gjenopprettes.

Praksisgjennomføring

Studenter i praksis har behov for god veiledning

Studentombudet ved Uib har registrert en økning i praksisrelaterte henvendelser i 2024.

Hovedregelen er at faglige vurderinger kan overprøves ved skriftlig klage. Imidlertid er praksis en vurderingsform som etter sin art ikke er etterprøvbart. Vurderingen om «ikke bestått» praksis kan derfor ikke påklages. Dette følger av [uhl. § 11-10](#), fjerde avsnitt. Studenter kan likevel be om begrunnelse og klage på formelle feil etter bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven [§ 11-8](#) andre avsnitt og [§ 11-9](#).

Studenter i praksis inngår i en hierarkisk struktur der de blir vurdert og bedømt med resultater som er avgjørende for videre studieprogresjon. Det følger av [uhl. § 11-6](#), første avsnitt, at studenters kunnskaper og ferdigheter skal prøves og vurderes på en «upartisk og faglig betryggende måte».

Vi erfarer at praksis gjennomføres ulikt på tvers av Uibs studieprogrammer, noe som i seg selv er naturlig med tanke på variasjoner mellom studieprogrammer og emnenes egenart. Uavhengig av fagfelt og studieprogram er det likevel viktig for ombudet å understreke viktigheten av god og konstruktiv veiledning underveis i praksis.

Veiledning og tydelig tilbakemelding ved fare for ikke bestått praksis, gir studenter forutsigbarhet og en reell mulighet til å korrigere sin prestasjon i henhold til læringsmål, dersom det underveis i praksis oppstår tvil om studenten skal bestå eller ikke.

Hvordan ivareta studentenes rettssikkerhet i praksis?

Uoversiktlig og fragmentert regelverk

Praksis i høyere utdanning er regulert både gjennom lov, forskrift, ulike retningslinjer/rutiner og avtale med praksisstedet. For mange studenter virker regelverket som regulerer praksis fragmentert og uoversiktlig. En lokal regulering ved Uib med minstekrav til rettigheter og plikter kan øke rettssikkerheten i praksisgjennomføringen for studentene. Dette er klart i tråd med

[UiBs studieforskrift § 1-1](#) andre avsnitt som stadfester viktigheten av et klart og tilgjengelig regelverk.

Behov for bedre regulering av tilbakemeldinger

Praksis er veiledet, noe som gir rom for fortløpende tilbakemeldinger og vurderinger. Rettssikkerheten er imidlertid svakere enn ved eksempelvis skriftlig eksamen som er etterprøvbart. Det er derfor hensiktsmessig med en god struktur på tilbakemeldingene/vurderingene som gis underveis.

Konkret bør det som et minimum være regler/rutiner for hvordan og hvor ofte studenter skal få formelle vurderinger underveis i praksisperioden. Etter ombudets syn bør det tilstrebes skriftlighet, særlig i praksistilfeller der det er usikkert om studenten vil bestå praksis eller tvil om studentens skikkethet.

Fordel med skriftlige begrunnelser

Selv om det er opp til utdanningsinstitusjonene om begrunnelse skal gis muntlig eller skriftlig, er det åpenbart bedre for studentenes rettsvern i praksis, om begrunnelse gis skriftlig. Skriftlighet sikrer notoritet og er også til fordel for ansatte og veiledere, spesielt i praksissaker knyttet til formelle feil⁹, skikkethet¹⁰, varsling¹¹ eller læringsmiljø saker¹².

Skikkethetsaker

Økning i andelen henvendelser om skikkethet

Studentombudet har det siste året hatt en økning av henvendelser om skikkethet, både fra studenter som det er meldt tvil om og studenter som er bekymret for medstudenters skikkethet.

Studentombudet vil i 2025 ha et særlig fokus på skikkethetsaker og i den forbindelse tatt et initiativ til et møte med skikkethetsansvarlig ved UiB for erfaringsutveksling og dialog om saker vedrørende skikkethetsvurderinger.

Behov for jevnlig informasjon om skikkethetsvurdering

Tilbakemeldinger fra UiB-studenter om går på studier som er underlagt skikkethetsvurdering¹³ viser behov for jevnlig informasjon om skikkethetsvurdering gjennom studieløpet. Slik vi forstår det så gis det informasjon om dette ved studiestart i tråd med universitet og høyskoleforskriften [§ 7-4](#).

⁹ Se uhl. § 11-8

¹⁰ Se uhl. § 12-3 og [Forskrift til universitets- og høyskoleloven kapittel 7](#)

¹¹ Se uhl. § 10-4

¹² Se uhl. § 10-1

¹³ Se [Forskrift til universitets- og høyskoleloven kapittel 7](#), særlig § 7-1

Informasjonstrykket ved studiestart er imidlertid høyt, med den konsekvens at viktig informasjonen kan drukne i den store informasjonsflyten. Vi har holdt innlegg for erfarne studenter på studier underlagt skikkethetsvurdering som åpent forteller at de enten ikke kjenner til skikkethetsvurdering eller har god nok kjennskap til hva dette innebærer.

Våre erfaringer tilsier at det særlig er viktig med en gjennomgang og påminnelse om skikkethetsvurdering før hver praksisperiode, da det ofte er i forbindelse med praksis det kan oppstå tvil om en students skikkethet.

Behovet for jevnlig opplæring og informasjon synes ikke å være begrenset til studenter, også ansatte ved UiB og praksisfeltet synes å ha et tilsvarende behov.

Behov for god informasjon til studenter som vurderer å melde tvil om en medstudent

Studentombudet erfarer at mange studenter ikke er kjent med eller vet hvordan de kan melde tvil om medstudenter. Å melde tvil om en medstudents skikkethet kan være et vanskelig valg.

Ombudet mener at det bør vurderes om det er hensiktsmessig at studenter som vurderer å melde tvil om en medstudent primært oppfordres til å kontakte emneansvarlig, praksisveileder eller foreleser med tanke på spørsmål om fremgangsmåte for å diskutere sin bekymring.

På denne måten sikres det at studenten kan få god informasjon om eventuell videre prosess. Det bør særlig opplyses om at studenten som tvilmeldingen gjelder i utgangspunktet har rett til å få vite hvem som har levert tvilmeldingen etter forvaltningsloven [§ 18 om partsinnsyn](#). Identiteten til tvilmelder kan kun holdes skjult dersom særlige grunner taler for det, se forvaltningsloven [§ 19 andre avsnitt bokstav b](#).¹⁴

Videre muliggjør dette at det i samråd med den bekymrede studenten kan vurderes om en eventuell tvilmelding heller skal leveres av en representant for UiB eller praksisstedet.

Utforming av tvilmeldinger

En tvilmelding skal inneholde en begrunnelse for hvorfor det meldes tvil om en students egnethet og skikkethet.

Studentombudet har sett flere eksempler på tvilmeldinger det siste året hvor vi har reflektert over blant annet ordbruk, omtale av studenten det meldes tvil om, at meldingen omfatter flere studenter, grunnlaget for å melde tvil og tidspunktet for når tvilmeldingen blir inngitt.

¹⁴ Det vises her til punkt 3.7 i [Veileder til forskrift til lov om universiteter og høyskoler \(universitets- og høyskoleforskriften\)](#) kapittel 7 Skikkethetsvurderinger

Studentombudet ser et behov for at det gis mer informasjon om hvordan en tvilsmelding best kan utformes. Ladede personkarakteristikker, uklare henvisninger til hendelser eller hvem som stiller seg bak tvilsmeldingen kan virke eskalerende.

Videre har ombudet sett tvilsmeldinger hvor forholdet/hendelsene som begrunner meldingen ligger flere måneder bak i tid, særlig ser vi dette som uheldig i de tilfeller meldingen inngis tett inntil studenten er ferdigutdannet.

Ombudet mener det bør vurderes om det i innkallingen til en vurderingssamtale skal gis en kort begrunnelse for hva i tvilsmeldingen som ligger til grunn for innkallingen. Særlig sett i lys av at tvilsmeldinger utformes så forskjellig, og at de tidvis inneholder informasjon som skikkethetsansvarlig ikke har funnet relevant, men som studenten gjerne likevel henger seg opp i.

Ved at skikkethetsansvarlig konkretiserer grunnlaget for innkallingen og viser til relevante vurderingskriterier i forskriftens [§ 7-3](#), styrkes studentens rettssikkerhet ved å gi bedre forberedelsesmuligheter. Det viser også at skikkethetsansvarlig har gjort en selvstendig vurdering av tvilsmeldingen. Ombudet anbefaler også at innkallingen opplyser om hvilke forundersøkelser som er gjort, og at dette redegjøres for i møtets innledning.

Mange studenter vegrer seg for å ta til motmæle av frykt for å bekrefte tvilsmeldingens beskrivelse. Ombudet oppfordrer derfor til at studentens rett til kontradiksjon understrekes både i innkallingen og innledningsvis i vurderingssamtaler. Studentene bør trygges på at møtets hensikt er å gi dem anledning til å fremlegge sitt syn og imøtegå tvilsmeldingen, slik at saken blir best mulig opplyst.

Proessen i skikkethetssaker

Studentombudet blir i hovedsak påkoblet skikkethetssaker ved at vi blir kontaktet av studenter som enten har blitt informert om at det vil bli meldt tvil om deres skikkethet eller som er blitt innkalt til en vurderingssamtale.

Per i dag får studenter som innkalles til en vurderingssamtale hos skikkethetsansvarlig ved UiB informasjon om at de har rett til å ta med seg en talsperson og en medhjelper og det gis eksplisitt informasjon om studentombudet.

Studentombudet erfarer imidlertid at saker om skikkethet er en stor påkjenning for de aller fleste studenter, og at sakens natur gjør at de snakker med få eller ingen om saken. Vi mener derfor at det i innkallingen bør anbefales at studenten har med seg en støtteperson i møtet, og understreke viktigheten av at studenten ikke står alene i prosessen. Vi mener skikkethetsansvarlig eksplisitt bør spørre studenten om hen har noen som kan støtte hen i prosessen og normalisere at studenter føler på skam og uro og at nettopp derfor bør hen få god oppfølging. Informasjon om studentombud, tillitsvalgte og Sammen sine hjelpetilbud bør gis helt innledningsvis i prosessen.

Ombudets primæroppgave i møte med studenter som det er meldt tvil om er å gi informasjon om prosessen og betrygge studenten om at en tvilsmelding ikke er ekvivalent med

utestengelse fra studiet slik mange studenter frykter. Ombudet mener at dette bør kommuniseres tydelig til studenten både i innkallingen til vurderingssamtalen og innledningsvis i vurderingssamtalen for å berolige studenten, og dermed best sette studenten best i stand til å ivareta sin egen rettsstilling i prosessen.

Saksbehandling ved UiB

Lang saksbehandlingstid

Studentombudet har i 2024 merket seg flere saker der behandlingstiden er svært lang. I en del saker kan det virke som årsaken er ressursituasjonen på institutt og/eller fakultet. I noen saker kan det etter studentombudets syn stilles spørsmål om saksbehandlingstiden er i samsvar med [forvaltningsloven § 11 a](#) første avsnitt og kravet til behandling uten ugrunnet opphold.

Studentombudet minner om at det i saker som gjelder enkeltvedtak skal gis foreløpig svar innen en måned dersom henvendelsen ikke kan besvares innen fristen. Det er viktig at studenten holdes orientert om saksbehandlingstiden. Lang saksbehandlingstid aksepteres lettere hvis årsaken forklares og en konkret og realistisk forventet svartid oppgis.

Likevel er det i en del sakstyper ekstra alvorlig at saker blir liggende lenge uten at studenten og saken følges opp. Dette skyldes gjerne at studenten er særlig sårbar og saksutfallet potensielt har stor innvirkning på studieprogresjonen. Det kan eksempelvis være som ledd i at studenten eksempelvis har meldt fra om noe kritikkverdig i en «Si fra-sak», fått beskjed om at det vil bli meldt tvil om studentens skikkethet eller mottatt innkalling til samtale om mistanke om fusk.

Selv ved stor saksmengde og kapasitetsproblemer må grunnleggende regler for god forvaltningsskikk overholdes. I slike situasjoner er det spesielt viktig å ivareta studentenes rettmessige behov for informasjon, og at saker som nevnt over følges opp på en effektiv og forsvarlig måte.

Viktigheten av juridisk kompetanse i saksbehandling

Universitets- og høyskolesektoren er kompleks og dynamisk. I tillegg til universitets- og høyskoleloven er det flere lover, forskrifter og retningslinjer som regulerer UiB sin virksomhet. Gjennom hvert eneste semester fattes en rekke enkeltvedtak ved UiB. Dette krever både juridisk og prosessuell kompetanse.

Studentombudet understreker viktigheten av juridisk kompetanse i saksbehandlingen ved UiB og at det bør vurderes å styrke den juridiske kompetansen ute på institutt- og fakultetsnivå. UiBs kompetanseutviklingsprogram for studiekonsulenter (KUSK) er et svært positivt tiltak for å styrke saksbehandlingskompetansen¹⁵, likevel ser ombudet dessverre gjennom de sakene vi er påkoblet at alvorlige feil kunne vært unngått i førstelinjen.

¹⁵ [KUSK - Kompetanseutviklingsprogram for studiekonsulenter | Studieavdelingen | UiB](#)

Det finnes i dag god juridisk kompetanse ved UiB. Imidlertid er mye av den formelle juridiske kompetansen ved UiB sentralisert fordelt på noen få årsverk. Kunnskapsdepartementet viser i forarbeidene til ny universitets- og høyskolelov til viktigheten av juridisk kompetanse i UH-sektoren.¹⁶

For å kunne ivareta studenters rettssikkerhet i saksbehandlingsprosesser, ser vi det som viktig at den enkelte saksbehandler ute på institutt- og fakultetsnivå har god kunnskap om de til enhver tid gjeldende rettigheter og plikter, herunder kompetanse til å anvende reglene og utvise skjønn der reglene legger opp til dette. Særlig viktig er god forvaltningskompetanse i saker som leder til inngripende vedtak for en student.

Begrunnelse og klage på karakter

Begrunnelse

Studentombudet skrev i sin [årsrapport for 2022](#) om mangelfulle begrunnelser av karaktervedtak. Tematikk knyttet til begrunnelse er tilbakevendende hos ombudet. Vi minner om viktigheten av at begrunnelser gis i tråd med [uhl. § 11-8](#) og [UiBs studieforskrift kapittel 9](#).

Det faktum at studenten aktivt må be om begrunnelse, indikerer at når begrunnelse for karaktervedtaket først etterspørres, så er det av studentens interesse å forstå hvorfor den fikk det gitte karaktervedtaket. Likevel er det viktig å understreke viktigheten av at det i begrunnelsen brukes formuleringer som kan forlede studenten til å klage på karaktervedtaket, eksempelvis; «*Dette er en solid B, du er oppe og lukter på A*» eller «*Dette er en D+ besvarelse*». Vi erfarer at mange studenter velger å klage på karaktervedtaket dersom begrunnelsen indikerer at besvarelsen kunne vært gitt en bedre karakter.

Det viktig at begrunnelser som gis er saklige, konkrete og setter studenten i stand til å forstå om det er grunnlag for å klage. Ettersom resultatet av eventuell klagesensur er endelig, er studenten avhengig av tillit til begrunnelsen.

Risiko ved å klage på karakter

Studenter har rett til å klage på karaktervedtaket innen tre uker etter kunngjøring av eksamensresultatet, se [uhl. § 11-10](#). Dersom studenten ber om begrunnelse, løper klagefristen fra begrunnelsen er kunngjort.

Selv om UiB har tilstrekkelig informasjon om klage på karaktervedtak på sine [nettsider](#), erfarer vi at mange studenter ikke er bevisst risikoen ved å klage på karaktervedtaket. Det at resultatet av klagen også kan være til ugunst har mange studenter som kontakter ombudet ikke tenkt over. Dette er særlig aktuelt i de tilfellene hvor begrunnelsen peker i retning av at studentens besvarelse er sterk og det har vært tvil om et mulig høyere karaktervedtak.

¹⁶ Se [Prop. L 126 \(2022-2023\)](#), pkt. 3.3.3

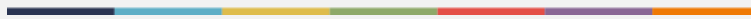
Sensur og klagekommisjon – karakteravvik på to karakterer eller mer

Studentombudet har i 2024 hatt flere henvendelser fra studenter knyttet til klagesensur som har resultert i karakteravvik på 2 karakterer eller mer.

I [uhl. § 11-11](#) tredje avsnitt er det fastslått at «dersom karakteren i klagesensuren avviker med to eller flere karakterer i den opprinnelige sensuren, skal institusjonen vurdere saken på nytt før den endelige karakteren fastsettes.»

I [UiBs studieforskrift § 9-9](#) andre avsnitt er det fastslått at ved «fravik på to karakterer eller meir mellom vanleg sensur og klagesensuren, skal fakultetet gjere ei ny vurdering jf. uhl. § 11-11 (3). I denne deltek ei av de opphavelige sensorane, ein av klagesensoraene og ein tredje sensor utpeika av fakultetet.».

Studentombudet minner om viktigheten av at regelverket knyttet til sensur følges og at det ved ny vurdering som følge av karaktersprik på 2 karakterer eller mer deltar en sensor fra hver kommisjon, samt en tredje sensor utpekt av fakultetet. Det er viktig at fakultetet påser at den tredje sensoren ikke tidligere har deltatt i sensur av den aktuelle besvarelsen. Dette for å sikre en upartisk og faglig betryggende vurdering, jf. [uhl. § 11-6 første avsnitt](#).

www.uib.no/so